

parapsicologia, memòries, tarot, policíac» (20); sobre les primeres edicions, descriu l'inusual aspecte de la primera edició de *Betrachtung*, el primer llibre de Kafka (24); sobre les mides dels volums, recorda el problema de col·locar els infòlios (el traductor diu «infolis») i els volums de gran format (27); sobre la transició de l'impressor a editor, evoca Aldo Manuzio (50). En algun moment oblida que parla de biblioteques i s'entreté en les llibreries: és aquí on lloa La Central del carrer Mallorca de Barcelona (32) i, de cop i volta, la nostra petita ciutat sembla qui sap què; aleshores apareixen els catàlegs de les llibreries de vell (28), de les editorials acadèmiques (51), i de les cases de subhastes (52). A tot arreu fa trobades que li interessin i, gràcies al seu apassionament erudit, aconsegueix que ens interessin a nosaltres, tot i tractar-se sovint d'obres que, segurament, mai hauríem remarcat. El text és ple de denominacions encertades (llibres «apàtrides» (26), «molestos» (31)...), i de bones observacions, com la que permet identificar els habitants d'una casa per les seves biblioteques (12-13): les comunicacions virtuals en temps de pandèmia ho han corroborat.

A aquestes alçades ja hem perdut completament l'esperança o el temor de trobar-nos amb un manual d'autoajuda. No sabem si coneix Ranganathan quan diu que la biblioteca és «un organisme en constant moviment» (60), però certament coneix *Desempaquetó la meua biblioteca* de Benjamin, o Anatole France, els quals només cita de passada (60). Aquesta complicitat amb els *happy few* que coneixen els «clàssics» de les classificacions pot desembocar en un *name dropping* carregós: posseeix un exemplar d'una obra de Chomsky que havia estat d'Oliver Sacks (41); gràcies a Bruce Chatwin és soci de l'exclusiva London Library (45, l'única biblioteca que cita, per cert, a més de la de Warburg); rep de jove la visita de Jacob Taubes (55): potser no sabem qui és, però Cioran «l'apreciava tant» (57). Potser és això

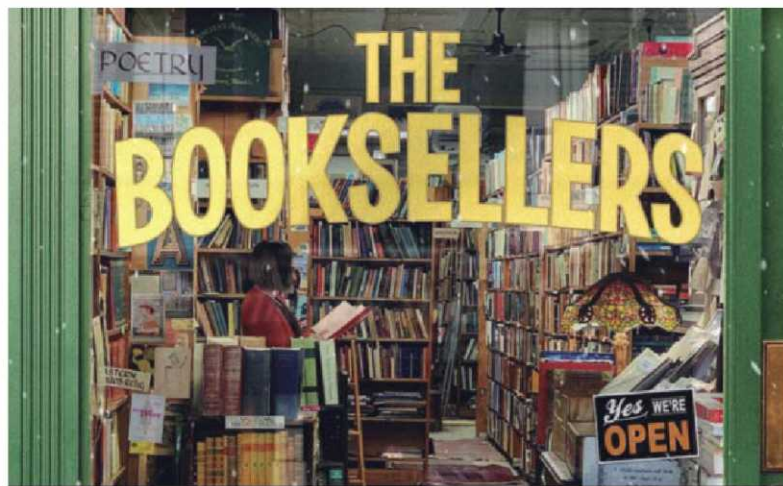
o simple descuit que se citin sense traduir un títol en alemany (24; per als profans: el títol és *Contemplació*, de Kafka); una sentència en llatí (25; per als profans: és de Descartes i vol dir «avanço amagant-me»), o uns versos en francès (28; encara sort que són de Baudelaire).

El volum va acompanyat de tres textos més. Dos són estudis més aviat acadèmics: «L'any de les revistes», sobre revistes literàries als primers anys 20 del segle passat, i «El naixement d'una ressenya», sobre la primera ressenya de la història, que l'autor situa al 9 de març de 1665. El quart, malgrat el títol («Com ordenar una llibreria»), tracta d'Amazon i de l'espai creixent que els objectes i els cafès ocupen a les llibreries. Procura no caure en el to apocalíptic i, en comptes de cantar la defunció de les llibreries, fa útils observacions sobre les decisions que han de prendre: contra els esnobs que assegurin no vendre llibres dolents, Calasso recomana tenir «només els llibres dolents que es venen bé» (122); en definitiva, la llibreria és el lloc on el lector pot «descobrir el que no sabia que buscava» (125) (Ranganathan ho diu de manera més contundent: «cada llibre el seu lector; cada lector, el seu llibre»).

La traducció resol el peculiar lèxic de l'autor («sofistic / contumèlie / trambusto / rifociliaris») mantenint

el registre («sofistic (36); «contumèlies» (38), «traüt» (43), «peixe's» (50)) però desconcertant el lector. En canvi, «qualsevol Pau, Pere i Berenguera» (39) com a traducció de «qualsiasi Tom, Dick e Harriet» potser és un canvi de registre excessiu, però deixar-ho en anglès com fan Calasso o la traducció castellana (¿per què no els eficaços *Zutano* i *Mengano*?) tampoc no ajuda gaire. Calasso parla de la seva tesi (*tesi di laurea*, més o menys el nostre TFM) «sobre els *Geroglifici di Sir Thomas Browne*» (8): potser seria millor «la tesi sobre els jeroglífics de Sir Thomas Browne» o bé «la tesi *Jeroglífics de Sir Thomas Browne*». Calasso reivindica el paper per embolicar llibres usat en algunes llibreries franceses de segona mà; s'usa també per als origamis (i per a aquelles bosses de colors que es feien servir per a les patates fregides, una referència menys exquisida i només per als lectors d'una certa edat). Calasso l'anomena «carta velina o *pergamino*»; el traductor proposa «aquella mena de paper de seda que en diuen *crystal*» (10): és difícil.

En resum doncs, erudició presentada amb amenitat, entretinguda i amb un puntet esnob: no cal demanar més. Potser no sabreu com ordenar la biblioteca però us ho passareu bé. ■



Imatge del documental *The Booksellers* dirigit per D.W. Young (2019).